

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrť leta . . . 250
 Mesečno . . . 1.—
Dunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Boji na vseh frontah.

Boji pred Kolomejo. — Našo fronto na Laškem smo skrajšali. — Ministrstvo Boselli pred parlamentom. — Bolgarsko sobranje.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 29. junija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Pri Izvoru v Bukovini so razpršili naši oddelki ruski kavalerijski polk.

V prostoru vzhodno od mesta Kolomeja je sovražnik včeraj ponavljal svoje napade z množinami na bojni črti, široki 40 km; prišlo je do srčitih in premenljivih bojev. Na številnih točkah se je posrečilo požrtvovalnosti naših rezerv poraziti v ročnem metazu številnejšega sovražnika, vendar smo končno morali v večernih urah vzeti nazaj del naše fronte proti Kolomeji in južno od Kolomeje. Severno od Gornjega Tyna, pri ovinku Dnjestra, so avstro-ogrske čete odbile dva napada številnejših ruskih čet. Istotako so se izjalovili vsi sovražni poskusi poraziti pri Novo-Počajevu zakopane oddelke prešovskega pešpolka št. 67.

V Voliniji je potekel dan razmeroma prav mirno.

Italijansko bojišče.

Včeraj popoldne so začeli Italijani živahneje obstreljevati posamezne dele naše fronte na Dobrčobski gorski planoti, zvečer so pa obstreljevale številne težke sovražne baterije goro Sv. Mihaela in prostor Sv. Martina. Potem, ko se je ta ogenj raztegnil na celo gorsko planoto in ko je postal najhujši, je začela sovražna infanterija napadati. Prišlo je zlasti pri Sv. Mihaelu, pri Sv. Martinu in vzhodno od Vermiljana do zelo hudih bojev, ki se še nadaljujejo. Vsi sovražni sunki so bili, deloma s protinapadi, odbiti. Na goriškem območju so napadli Italijani južni del naše postojanke pri Podgori, so vdrli v naše najprednejše jarke, toda bili so zopet vrženi nazaj.

Med Brento in Adizo so začeli sovražni oddelki, različno močni, prodirati na raznih mestih proti naši novi fronti. Taki sunki so bili v prostoru gore Zebio, severno od doline Pozina, pri gori Testo, v dolini reke Brand in na grebenu Zugne odbiti. V teh bojih je bilo vjetih okrog 200 Italijanov.

Balkansko bojišče.

Mir.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 29. junija.

Francosko bojišče.

Skupna slika položaja na angleškem in severnem krilu francoske fronte je bistveno enaka kot prejšnji dan. Sunki sovražnih patrulj in močnejših infanterijskih oddelkov, kakor tudi napadi s plini so postali številnejši. Sovražnik je bil povsod odbit. Duhljivi plini so ostali brez uspeha. Artilerijski boj je deloma dosegel veliko srčnost. Tudi na naši fronti severno od vasi Esnes in v Champagni, med krajem Auberive in Argoni, so Francozi razvili živahen ogenj. Tudi tukaj so bili slabejši napadi lahko odbiti. Desno od Moze so se vršili severnozahodno od utrdb Thiaumont manjši infanterijski boji.

Rusko bojišče.

Napadi nekaterih ruskih stotnij med krajema Dubatovka in Smorgon so se v zatvornem ognju ponesrečili. Pri kraju Smesiči, južnozahodno od kraja Ljubča, se je nemški oddelk z naskokom polastil sovražnega opirališča izhodno od Njemena. Vjel je 2 častnika in 56 mož ter vplenil 2 stropni puški in dva minska metača.

Bolgarsko uradno poročilo.

Bolgarski generalni štab poroča dne 27. jun.: Položaj na macedonskem bojišču je ostal neizpremenjen. V Vardarski dolini in na južnih pobočjih Belasica-grebena se težko topovsko obstreljevanje vsak dan z obeh strani nadaljuje.

Dne 27. junija smo z našim ognjem prisilili Francoze k izpraznitvi postojank severno od kraja Gornji Poraj. Včeraj je naš artilerijski ogenj na desnem bregu Vardarja uničil 2 sovražna topova in je povzročil, da so se vnele zaloge streliva. Na celi črti se vršijo skoro vsako uro boji med patruljami in prednjimi četami, ki se za nas ugodno končajo.

Sovražni letalci mečejo neprestano vžigalne bombe na polja v okolici vasi Karagözlü, Kiraöj, Orasli, Zinelli in Gendzerli (vse ležijo ob spodnjem toku reke Mesta, južnozahodno od Ksantija). Ob spodnji Mesti se je dne 25. junija opazilo 6 letalcev. Dne 26. junija je sovražno letalo brezuspešno obstreljevalo vas Mercenice.

Bolgarsko sobranje.

Bolgarsko sobranje je imelo dne 28. t. m. izredno sejo, v kateri je zahteval finančni minister Tončev 300 milijonov frankov kredita za vojaštvo, 24 milijonov za podporo svojcev mobiliziranih in 24 milijonov za zgradbo železnice Šuman—Karnapat.

Ministrstvo Bose'li pred parlamentom.

Dne 28. t. m. se je novo ministrstvo Boselli predstavilo italijanskemu parlamentu. Socialist Ferry je očital novi vladi, da je obdržala v svoji sredini ministra Sonnina in Carcena, ki sta glavna krivca vseh pregreškov, katere je naredilo Salandrov ministro.

Četverosporazumova ofenziva?

„Manchester Guardian“ poroča: Splošna četverosporazumova ofenziva se bo pričela. Pri bodočih bojih se bo šlo za britsko svetovno moč, za biti ali ne biti, to se pravi za odločitev.

Amerika pred vojsko.

Posredovanje južnoameriških držav med Mehiko in Severnoameriški državami ni imelo nobenega uspeha. Oboroževanje v Severni Ameriki počasi napreduje, ker vsega manjka. Ententa je zaradi vojskine nevarnosti v velikih skrbih, kajti Amerika bo odslej sama potrebovala orožje in municijo ter vsaj začasno ne bo mogla izvažati.

Franc Ferdinand.

Dne 28. junija je poteklo že dve leti, odkar je ta plemenit mož padel, zadet po krogli iz političnih razlogov nahujskanega blazneža. Vsa Avstrija se je zagnila v globoko žalost vsled te izgube in ko je presvitli cesar poklical avstrijske narode, da maščujejo umor priljubljenega prestolonaslednika, so vsi narodi vstali kot en mož, da storijo svojo dolžnost.

Dve leti sta že pretekli od strašnega umora, a

mi Slovenci še vedno ne moremo pozabiti na blagega moža. Vzljubili smo ga zaradi tega, ker smo vedeli, da spremlja naše prosvetno in gospodarsko napredovanje z blagohotnim očesom in da nam hoče tudi kot vladar ostati pravičen in blagonaklonjen kakor drugim, večjim narodom. S polnimi upi smo zrl v bodočnost, toda zločinska morilčeva roka nam je v trenutku uničila vse naše nade.

Sedaj si moramo nanovo zidati zgradbo naših upov in vzorov. Zidati smo jo začeli in mislimo, da jo zidamo modro in premišljeno. V zaledju in na bojni fronti je Slovenec zvest v izpolnjevanju svojih državljanskih dolžnosti, zato je gotovo, da naš novi prestolonaslednik vidi tudi v sedanji razburkanosti vrli narod Slovencev ter vpoštevata njegovo hrabrost, zanesljivost in važnost za habsburško monarhijo. In prestolonaslednik se bo prepričal, da Habsburžani lahko na slovenski narod vsak čas, proti vsakemu in povsod računajo, ker med nami ni „pogojnih“ patriotov.

Slovenci z vso zanesljivostjo lahko zaupamo, da kakor gre vsa Avstrija svojemu prenavljanju nasproti, tako tudi mi novemu, vsestranskemu razvoju. Tudi v narodnem oziru ne bomo nazadovali. Ves narod je tako prežet od narodne zavesti, da si niti za trenotek ne moremo misliti, da bi mogla naša narodna zavest nazadovati. Kjer pa je narodna zavest, tam je tudi narodno delo in narodni napredek. Samo narodno leni in zaspani ljudje z jadikovanjem pričakujejo bodoče čase.

Franc Ferdinand je mrtev, a ljubezen Slovencev do habsburške hiše in države živi nespremenjeno in neskaljeno naprej ter nam jamči tudi v narodnem oziru napredek in naroden razvoj.

Izrabljanje srbskih rudnikov.

Na tistem delu Srbije, katerega ima zasedena Avstrija, se nahaja svinec, antimon, baker in lignit, dočim je na ozemlju, zasedenem od Bolgarije, tudi baker, zlato in premog. Ko je avstrijska vojska zasedla Srbijo, so pričeli že novembra lanskega leta preiskavati ozemlje. Vse delo vodita rudarska inženirja poročnik Imhof in nadporočnik Burkard. Istčasno se je ustanovil tudi rudarski urad, katerega vodi stotnik pl. Kern, kemične in metalurgične preiskave pa vodi nadporočnik dr. Lissner, docent na tehniški v Brnu. To se razume, da se preiskujejo v prvi vrsti vojne kovine: svinec, antimon in baker. Vse te preiskave so v glavnem končane. Vspeh teh preiskav je, da do danes sedem rudnikov deloma deluje, a deloma se dokončujejo predela. Najvažnejši od vseh rudnikov je rudnik svinca v Babi, kjer se v njeni okolici nahajajo še sledovi rimskih del. Ta rudnik daje dnevno 1 vagon čistega svinca. Razen tega daje ta rudnik dnevno okoli 100 vagonov svinčene rude, katero prevažajo v zaledje. Da se ta rudnik čim hitreje in temeljiteje izrabi, so zgradili do postaje Ralja ozkotirno železnico, dolgo 9 km. Razen v Babi se dobiva svinec tudi v rudniku Crveni breg v ozemlju Ripanja in v Rudniku, kjer kopljejo tudi bakreno ručo. Največ bakra daje avstrijski vojski rudnik v Majdanpeku, ki leži v bližini rudnika Bora na bolgarskem ozemlju. Ta rudnik daje dnevno tri vagona čistega bakra, a razen tega še dva vagona žveplenega peska, kateri se uporablja za izdelavo razstrelilnih stvari; ta material smo preje dobivali iz Španije. V rudniku Dobri Potok v sabaškem okrožju dobiva avstrijska vojna uprava antimon. V Vlaškem Polju, blizu Belgrada, kopljejo rujavi premog. Vsak dan ga dobe 30 vagonov. V dolini Ibra blizu Užice so

našli izvrsten premog, ki bi se mogel uporabljati za kurjenje lokomotiv. Ako bo tam dovolj premoga, potem nameravajo zgraditi do tega rudnika 46 km dolgo železnico. Pri Ljuboviji, Čačaku in Kraljevu so našli krom. Ako preiskava ugodno izpade, potem pričeno izdelovati blizu Trstenika mlinske kamne, katere smo prej dobivali za drag denar s Frapcoskega. Marmor pa prično lomiti pri Vencu.

Kje se nahajajo ranjeni, bolani ali pogrešani vojaki in vojni ujetniki.

C. kr. namestnika v Gradcu nam piše:

V mnogih slučajih se je že opazilo, da se bavijo nepoklicane osebe iz dobičkarije s podeljevanjem, oziroma posredovanjem pojasnil in vesti o bivališču ranjenih, bolanih ali pogrešanih vojakov. Občinstvu se v ta namen v časopisih naravnost ponujajo, oznamujejo se tuintam kot poizvedovalnice v vojaških zadevah, strojepisni uradi, ali pa kot posredovalci za dobivanje pojasnil v omenjeni smeri. Plačilo posredovanja se na ta način prikriva, da je treba povrniti stroške za poštnino in pisarino v neprimerni višini, — do 5 K za navadno pismo.

Da se prepreči izkoriščanje prebivalstva po takih brezvestnejših, se vnovič opozarja na to, da je po vojnih vjetnikih, bolanih in ranjenih ter slednjem po pogrešanih na sledeči način povprašati:

1. Za vojne vjetnike izključno pri onem deželnem društvu Rdečega križa, v čigar področju je dotičnik pristojen, oziroma spada njegovo krdelo, torej za vse Štajerce pri deželnem in gospejnem pomožnem društvu Rdečega križa za Štajersko v Gradcu (Landes- und Frauenhilfsverein vom Roten Kreuz für Steiermark in Graz). Vprašati je z navadno dopisnico za odgovor. Povratni naslov mora napisati stranaka, ki vpraša. Navesti je: Ime, starost, pristojnost, šaržo in krdelo iskanega vojnega vjetnika. Na nečistljiva vprašanja ni mogoče odgovarjati.

2. Po nevojnovjetih ranjenicah in bolnikih je vprašati pri poizvedovalnem uradu Rdečega križa na Dunaju, VI., c. in kr. vojna šola (Auskunftsbüro v. Roten Kreuz, Wien, VI., k. u. k. Kriegsschule). Navesti je tudi tukaj zgorajšnje podatke. Za taka vprašanja so tiskane dopisnice z odgovorom, ki se dobijo pri vseh večjih poštnih uradih.

3. Pogrešane ima v razvidnosti na Dunaju sledeči urad: Gemeinsames Zentralnachweisbüro in Wien, Abteilung C. I., Fischhof 3. Vprašanja o pogrešanih je poslati naravnost na ta naslov z navadnimi dopisnicami za odgovor ter istotako navesti gornje podatke.

Prošnje za poizvedbe se bo rešilo kolikor mogoče hitro in seveda popolnoma brezplačno. Ni torej vzroka, obračati se za pojasnila in poizvedbe do nepoklicanih posredovalcev, ki so vendar ravno tako primorani si dobiti potrebne poizvedbe pri omenjenih uradih, tako da dobi vprašalec tozadevna poročila potemtakem šele kasneje.

Izpremembe občnega državnega zakonika.

Naš občni državljanski zakonik je star nad sto let. Med vojno je vlada že izdala dve delni noveli; s cesarsko naredbo z dne 19. marca, drž. zak. št. 69, pa je vlada izdala še tretjo novelo. Držala se je načrta gosposke zbornice, marsikaj pa je predrugačila. Svojo naredbo vtemeljuje vlada tako, da je s prvima dvema naredbama vpoštevala samo najnujnejše slučaje, za katere je vojna zahtevala novih pravnih določil. Dolgotrajna vojna pa je spravila v ospredje še tudi take zadeve, katerih ureditev je vlada mislila odložiti do konca vojne. Nove odredbe se nanašajo na vse dele zasebnega prava. Najvažnejše reforme so sledeče:

V osebnem pravu smo dosedaj imeli prav občutno vrzel, ker ime ni imelo pravnega varstva. Nove določbe o zmognosti mladoletnih da se zavežejo, hoče razjasniti važno vprašanje, ali se more izven oskrbne staršev stoječ otrok samostojno s pogodbo zavežati za službo. Natančno je tudi določena starostna doba za odgovornost mladoletnih iz prepovedanih dejanj. Nanovo je tudi urejeno vprašanje izpodbijanja zakonskega rojstva. Dosedaj sporno vprašanje, ali ima razun zakonskega moža in njegovih dedičev še kdo drugi pravico, izpodbijati zakonsko rojstvo od soproge rojenega otroka, je sedaj rešeno tako, da ima tudi v gotovih slučajih otrok sam še do enega leta po doseženju polnoletnosti to pravico, če v to dovoli še živeča mati.

V stvarno pravnih določilih imamo nova važna določila o pridržani lastnini na strojih, kar bo zelo važno za industrijo in kredit. Nove določbe o pravu sosesčine in prepovedi obremenovanja in prodajanja, kar vse reši dosedaj zelo sporna in za gospodarstvo važna vprašanja.

V vojnem ozemlju je vojna uničila mnogo zemljiških knjig, zato določa cesarska naredba, da se da na nevknjiženih zemljiških in stavbah lastnino pridobiti tako, da se pridobitno listino shrani pri sodnji.

Pri sodnji se bodo na ta način zbirale vse listine o lastnini, zastavni in drugih stvarnih pravicah in tako bo mogoče skrbeti za javnost pravnih dogodkov na zemljiščih, dokler se ne napravi novih zemljiških knjig.

Nadaljna določila urejujejo, kakšen vpliv ima delitev zemljišč na služnostne pravice in druga bremenja, o razpolaganju lastnika z ugaslimi hipotekami in dovolitvami prednostnega reda. Nanovo je urejena retencijska pravica, katere dosedaj nismo imeli.

V dednem pravu sta že prejšnji noveli prinesli najvažnejše določbe o zakonskem pravu dedovanja zakonskih in nezakonskih otrok in sorodnikov. Nove so sedaj določbe o dedni odpovedi, o obliki nelastnoročnega testamenta, o dokazu vsebine uničenih testamentov, kar je zelo važno vsled vojne, dalje o podedovanju fidejkomisarične substitucije, o nevrednosti dediča, o vpoštevanju daritev pri preračunanju dolžnostnega deleža in o sredstvih zavarovanja upnikov dediča.

V pogodbenem pravu kažejo reforme velike izpremembe, katere so nastale v zadnjem stoletju v gospodarskem življenju. Dosedanja zakonska določila so bila prirojena za čisto drugačne gospodarske razmere.

Dosedanja splošna načela o pogodbah in pravnih poslih so ostala, v kolikor so se izkazala, prišla pa so zraven nova določila. Naredba zamaši marsikatero vrzel pri pogodbah v korist tretjim osebam in glede izpolnitve pogodb. Nanovo urejena so določila o živinskih napakah. Določila o sprejemu gostov vpoštevajo tujski promet. Sedanjim prometnim razmeram hočejo ustreči tudi določbe o prodaji s pridržkom zopetnega kupa in kupčije za poskušnjo. Dosedanje določbe o najeminski pogodbi so predelane v interesu stanovanjskih najemnikov.

Dosedanja mezdna pogodba je čisto na novo urejena in ločena v službeno pogodbo in delovno pogodbo. Službena pogodba vpoštevava upravičene potrebe delodajalcev in socialne zahteve današnje dobe. Reforma tedaj sledi smeri posebnih zakonov (obrtni red 1885, zakon o stavbinskih delavcih 1892, zakon za trgovske pomočnike 1910 itd.) Urejen je čas izplačila zaslužka; vsled kratke bolezni ali druge kratke ovire delojemalec ne izgubi pravice do odškodnine, če je službena doba trajala že 14 dni; če je sprejet v domačo skupnost delodajalca, mu gre tudi preskrba, zdravnik in zdravila za nekaj časa. Gospodar mora delo tako urediti in glede delovnega prostora in orodja poskrbeti, da se življenje in zdravje delojemalca kolikor mogoče varuje; pri poslih, ki so sprejeti v družino, pa se je treba ozirati pri stanovanju in spalnicah, preskrbi in razdelitvi časa na zdravje, hrano in vero delojemalca. Za odpoved so uvedeni zakoniti najkrajši odpovedni roki, navadno po 14 dni, izjemoma 4 tedne; obširno je povedano, kaj se sme zahtevati pri predčasni odpustitvi ali izstopu in pravica do izpričevala. Nove določbe o službeni pogodbi so večinoma take, da jih v pogodbi ni mogoče predrugačiti.

Odškodninsko pravo je v številnih posameznih vprašanjih urejeno tako, da odgovarja socialnemu čustvu današnjega časa. Posebno opozarjamo na odgovornost za namenoma povzročeno škodo, ki nasprotuje dobri običaji, na jamstvo pri stiski in na odgovornost za pomočnika ali pomožno osebo. Če se poruši slaba stavba, tedaj se smatra posestnika, če napravi škodo žival, tedaj se smatra imejitelja živine za odgovornega, če se ne dokaže nasprotnega. Pri usmrtni se mora škoda povrniti vsem osebam, ki imajo pravico do vzdrževanja (ne samo ženi in otrokom usmrčenega). Ostrejšje bo odgovoren, kdor bode zapeljal žensko. Nove so določbe o škodi, ki jo povzroči slaba govorica, ki spravi v nevarnost kredit, pridobitev ali napredovanje.

Nove določbe o plačilu, nakazilu in prevzetju dolga odstranijo marsikako nejasnost in vrzel. Posebno je treba omenjati, da kdor prevzame kako premoženje ali podjetje, prevzame tudi dolgove, v kolikor je vedel ali moral vedeti zanje, do višine, ki ne presega vrednosti premoženja ali podjetja. Te določbe ni mogoče predrugačiti.

Oddelček o zastarenju in zakonitih rokih skrajša pred vsem 30letno redno zastaranje na tri leta skoro za vse posle vsakdanjega življenja, posebno za vse dajatve v poslovnih (trgovskih in obrtnih) obreditvah, za najemnino in zaslužek poslov. Pri obstoječih terjatvah se krajše zastaranje prične že s 1. aprilom 1916.

Kdaj stopijo te nove določbe v veljavo? Večinoma šele 1. januarja 1917; določbe o skrajšanem zastaranju dne 1. aprila 1916, o pridobitvi stvarnih pravic na nevknjiženih nepremičninah in stavbah pa dne 15. aprila 1916.

Katoliški Angleži za Avstrijo.

Ugleden angleški katoliški list „The Universe“ je zapisal v svoji letošnji 111. številki sledeče velepomembne besede:

„Mi smo želeli, da bi srce in duh britske države skupno korakalo z Avstrijo in Nemčijo za skupno stvar svobode, miru in napredka. V taki zvezi osrednje Evrope z našo otočno državo bi se lahko našlo težišče, ki bi osiguralo svetovni mir in bi se tako napravilo korak bližje sanjam o ustanovitvi evropskih Združenih držav.“

Rusko bojišče.

Sovražnik se je dne 28. junija z veliko silo, v razsežnosti 40 km, navalil proti Kolomeji. Na več delih bojne črte so naše čete sicer krepko odbile ruske navale, vendar so se morale proti večeru na delu bojišča umakniti proti Kolomeji; isto so storile tudi naše čete na južnovzhodni strani Kolomeje. V Bukovini so naše čete odbile več napadov na našo fronto Kutj-Kimpolung. Severno od Kolomeje so naši odbili pri mestu Gornjityn več ruskih napadov. Ob Strypi položaj nespremenjen. V prostoru pri Gorohovu in Radzivilu so Rusi ustavili prodiranje proti Lvovu. V Voliniji naše napadanje in prodiranje proti Lucku napreduje. Priborili smo si že 15 do 20 km ozemlja nazaj.

Cernovice — Odesa.

Bukareški list „Universul“ poroča: V nedeljo, dne 25. junija, je privozil prvi direktni vlak iz Odesa v Cernovice. Pred vsem vozijo le vojaški vlaki. — Ruski pionirji-železničarji so progo z veliko naglico popravili.

Rennenkampf — Lešicky.

Svicarski listi poročajo, da general Lešicky, poveljnik ruskih čet v Bukovini, ni nikče drugi kot znani general Rennenkampf, ki je spremenil svoje ime.

Italijansko bojišče.

Naši so se med Brento in Adižo radi nevarnosti italijanske obkolitve umaknili za nekaj kilometrov in sicer v ugodnejše postojanke. Premikanje naših čet se je izvršilo v polnem redu in je bilo že pred tednom dobro pripravljeno. Od 27. junija naprej napadajo Lahi naše postojanke Pasubio, severno od doline Pozina, Monte Testo, Monte Rasta in na Monte Zebio. Vse te postojanke ležijo nekako na črti severno od Arsiera in Asiaga. Ali so naši tudi ti dve mesti zapustili, se iz uradnih poročil ne da posneti. Lahi tudi močnejše napadajo našo koroško črto v prostoru pri Malem in Velikem Palu ter Freikofelu. Dne 29. junija so Italijani pričeli zopet z velikimi silami napadati naše doberdobske in predgorijske postojanke, a so bili povsod odbiti.

Skrajšanje naše fronte med Brento in Adižo.

Pri svojem prodiranju na italijansko ozemlje so naše čete ponekje prodrle predaleč naprej, tako da so bili na naši fronti med Adižo in Brento veliki ovinki in točke, ki so segale čez splošno bojno črto. Posebno vzhodno od Adiže in južno od Suganske doline so nekatere naše postojanke morale daleč v italijansko ozemlje. Da bi se črta izravnala in skrajšala, se je naše armadno poveljstvo odločilo, da iz važnih vojaških razlogov svoje čete s prednjih postojank brez boja odtegne nekoliko nazaj in zasede v ravni črti ugodnejše postojanke. Premikanje naših čet je bilo dobro pripravljeno in se je vršilo skoro nemoteno. Sovražnik je na več krajih mnogo ur obstreljeval naše izpraznjene postojanke, misleč, da so še naši v njih.

Boji med Brento in Adižo.

Dne 27. junija so Italijani začeli napadati naše nove postojanke med Brento in Adižo in sicer: ob gori Pasubio (2236 m, na Tirolskem, ob italijanski meji, jugovzhodno od Rovereta), Monte Rasta (2½ km severozahodno od mesta Asiago) in pri Monte Zebio (severno od Asiaga). Naši so vse sovražne napade odbili in vjeli 530 mož.

Cadorni se obkolitev ni posrečila.

Cadorna je nameraval izvesti obkolitev naše armade med Adižo in Brento. Da bi to dosegel, je ob naših krilih: ob Gardskem jezeru in v Dolomitih — zbiral močne čete za napad. Naši pa so pravočasno izvedeli za italijanske naklepe in so se umaknili v ugodnejše postojanke. Naše umikanje se je vršilo popolnoma redno, kar priča dejstvo, da niso Italijani vjeli ne enega Avstrijca.

Napadi na Veliki in Mali Pal.

Lahi so dne 26. in 27. junija srdito napadali naše postojanke na Koroškem in sicer gore na južni strani Zile, Mali in Veliki Pal ter goro Freikofel so Italijani obsipavali z ogromno množino granat. Tudi infanterijski napadi so se ponavljali. A vse zaman. Naši vstrajajo.

Smrt izdajalca.

K pondeljkovemu našemu poročilu o zadnjem letalskem napadu na Trst se nam poroča, da je bil sovražni letalec, ki je umrl, doma iz Kopra. O tem se poroča iz Trsta: Ko je naš pomočnik Banfield sestrelil laško letalo blizu Trsta, smo prišli oba letalca: eden je bil Francoz, ki je bil nepoškodovan, a drugi pa Lah, težko ranjen. Francoza so naši odpe-

Ijali v Gradec, Laha pa so spravili na nosilnico. V bolnišnici je Lah prosil, vedoč, da se mu bliža zadnja ura, da bi videl svojega očeta. Šele, ko je povedal, da je doma iz Kopra, so prišli na to, da imajo v rokah dezenterija. Vendar so poklicali očeta, dr. Gramaticopolo, zdravnika v Kopru. Izdajalec je umrl pred očetom. Pokopali so ga brez vojaških časti, ker so ga vpisali med obtožence. Sedaj pa ga je sodil že najvišji Sodnik!

Francosko bojišče.

Kakor je posneti iz poročil, ki prikazujejo s francoskega bojišča, je borba za Verdun postala zopet izredno srdita. Nemci so se na izhodni strani Moze z zavzetjem utrdbe Thiaumont in vasi Fleury pomaknili tako blizu zadnjega pasa predverdunskih utrdb, da imajo do istih samo še 1 do 2 km in do prvih verdunskih hiš 4 km. Francozi napadajo novo zavzete nemške postojanke skoro noč in dan. Švicarski listi poročajo, da na tem prostoru Nemci lahko prodrejo do Moze in tako dobijo v roke ključ do Verduna. — Večji boji so se razvili tudi na, angleško-francoski črti.

Bombe na Karlsruhe.

Na Telovo popoldne so francoski letalci metali bombe na mesto Karlsruhe. Natančni izkaz o žrtvah pravi, da je bilo ubitih 110 oseb, med njimi 30 moških, 5 žensk in 75 otrok, ranjenih pa 147 oseb, med njimi 48 moških, 20 žensk in 79 otrok.

Vihar v francoski zbornici.

Lyonski listi opisujejo viharne prizore v zadnji nedeljski seji francoske zbornice, o katerih pa molči pariško časopisje. Socialistični poslanec Brisson je rekel v svojem protestnem govoru o budgetu v imenu skupine socialističnih poslancev sledeče: „Naše misli veljajo miru. Zahtevamo, da se sklene takoj premirje in vnovič kar najkrepkeje ugovarjamo proti govoru predsednika Poincareja, ki ga je imel v mestu Nancy.“ Zbornični predsednik ga je pozval, da naj molči. Minister Ribot mu je pa zaklical: Odpotujte v Švico! Poslanec Dalquiez je kričal: Poincare je kršil ustavo! V zbornici je nastalo ljuto razburjenje, ki je vskipelo do besnosti, ko je poslanec Brisson zakričal: Ugovarjamo, da bi se poklalo še več vojakov z namenom, da bi Rusija vtaknila v žep Carigrad! Predsednik Deschanel je poklical govornika k redu, in rekel, da ta govor onečaščuje Francijo. V zbornici je nastal tak vihar, da so morali prekiniti sejo.

Pred Solunom.

Zdi se, da se pripravljajo na macedonski fronti večji dogodki. General Sarraill hoče potegniti meč. Bolgarska armada pa stoji v ugodnem položaju pripravljena k sunku.

Srditi artilerijski boji pred Solunom.

Posebni poročevalec lista „Pariser Journal“ poroča iz Soluna, da postaja ogenj bolgarsko-avstrijsko-nemške artilerije pred Solunom vedno obsežnejši. Topovski ogenj že ogroža prostor med krajema Koma in Boroic.

Bolgari zasedli utrdbo Teapetra.

Iz Aten se poroča: Bolgari so zasedli utrdbo Teapetra — Utrdba Teapetra nadvladuje prelaz Demirhisar. Že pred dnevi se je poročalo z italijanske strani, da prodirajo Bolgari proti Demirhisarju.

Grška.

Kralj Konstantin zapusti Atene.

Iz Aten se poroča, da je sklenil grški kralj Konstantin in ves dvor zapustiti glavno mesto Atene in se preseliti v notranjost dežele. Kralj hoče s tem sklepom tudi na zunaj pokazati, da noče za časa novih volitev v Grčiji vplivati na deželo. V krogih na grškem dvoru se zatrjuje, da se bo kralj Konstantin vrnil takoj nazaj v Atene, kakor hitro bodo končane volitve v državni zbor. Kam se bo podal grški kralj za časa volitev, še ni znano. Običajne poletne veselice, ki so se vršile vsako leto v Atenah, bodo letos izostale.

Avstrijski in nemški poslanik odpotujeta z Aten?

Iz Berolina se dne 28. junija poroča, da so v dobropoučenih krogih mnenja, da bosta poslanika Avstrije in Nemčije v kratkem zapustila Atene, ker odsej Grčije ne smatrata več kot nepristransko državo.

Volitve na Grškem.

Iz Aten se uradno poroča, da so volitve za grško zbornico določene na 7. avgust.

Rumunija

Rusija in Rumunija.

„Ruskoje Slovo“ povdarja, da mora Rusija čim najučinkoviteje nastopiti tudi na Balkanu. S to svrho morajo ruske čete marširati skozi rumunsko ozemlje in sicer ne le preko Dobrudže, temveč tudi preko Moldavije. Rumunija da se temu ne sme protiviti, ker Rusi ne prihajajo kot sovražniki.

Delavski nemiri v Galaacu.

Iz Bukarešte poročajo: Organizirano delavstvo v Galaacu je sklicalo zborovanje, na katerem naj bi se razpravljalo o pomanjkanju živila in o dražnji splošno. Oblast je shod prepovedala. Delavci so v znak protesta proglasili generalni štrajk. V ponedeljek je prišlo do spopadov z vojaštvom. Demonstranti so napadli vojaške s kamnom in poleni ter tudi na nje streljali. Vojaški poveljnik je konečno ukazal rabiti orožje. Vojski so oddali na množico salvo, 4 delavci so mrtvi, 5 je težko ranjenih. Težko ranjen je tudi 1 vojak.

Vojska med Ameriko in Mehiko?

Vsa poročila se strinjajo o tem, da je položaj jako resen in da se bržčas vojne ni več ogniti. Iz Mehike poročajo, da sta se vstaški general Villa in predsednik Carranza sporazumela in da združita svoje čete. Ameriški državljani so že zapustili mesto Mehiko. V južni Ameriki so francoski in angleški vplivi na delu, naj bi Argentinijska in druge srednje in južnoameriške države posredovale in preprečile vojno. Združene države zahtevajo, da ako Carranza izpusti vjete Amerikance in izjavi, da bo opustil vse nadaljine sovražnosti, ameriške čete ne bodo vkorakale dalje v Mehiko. Ako pa Carranza ne sprejme ameriških pogojev, bo armada Združenih držav nastopila z veliko silo. Dne 28. junija se brzojavlja iz Novega-Jorka, da so Mehikanci že ugodili severnoameriški zahtevi in bodo Amerikance, ki so bili v bitki pri Carranzilu vjeti, izpustili. Vojna nevarnost pa še s tem ni odpravljena.

Mehikanski parlament naj napove narodno vojsko.

Čez London se javlja iz Mehike: Mehikanska generala Carranza in Villa sta objavila skopen dekret, ki sklicuje mehikanski parlament. Sodijo, da napove parlament narodno vojsko.

Združene države pozivajo pod orožje.

„Petit Journal“ javlja iz Vašingtona: Pod orožje so pozvali zadnjo tretjino skupne organizirane milice.

Argentinijska ponuja posredovanje.

„Newyork Herald“ poroča: Argentinijska je izjavila, da je pripravljena posredovati med Združenimi državami in Mehiko. Pred vsem dela na to, da umaknejo Združene države svoje čete in da se ustvari nevtralni pas, kjer lahko ostanejo ameriške čete, dokler se ne poravnava spor. Mehikanska armada šteje že nad 150.000 mož. Če zasedejo Američani Veracruz in petrolejske vrelce, izvede Carranza guerilla-vojsko v velikem obsegu.

Amerikanci izgubili 15.000 mož.

Prva armada, ki jo je Amerika poslala proti Mehikancem, je bila v bitki v Carranzilu skoro popolnoma uničena. Čete generala Pershinga so izgubile 15.000 mož.

Grof Tisza o vojnem položaju.

V seji ogrske državne zbornice dne 28. junija se je izjavil ministrski predsednik grof Tisza o vojnem položaju med Avstrijo in Rusijo sledeče: Že pred 14 dnevi sem poročal v tej zbornici, da je ostal večji del naše fronte v borbi z Rusijo nespremenjen in to svojo takratno izjavo ponovim danes. Ruska ofenziva v Voliniji ni samo ustavljena, marveč naše čete pridobivajo še celo prostora na tem ozemlju in potiskajo Ruse sicer polagoma, toda stalno nazaj. Manj ugoden je položaj v Bukovini, kjer se je Rusom posrečilo spraviti v svojo oblast večji del te dežele, toda tudi tukaj je ustavljeno rusko prodiranje, kar je za nas velikega pomena. Ne bo več dolgo časa trajalo, ko bo izravnano v naš prid razmerje med našimi in ruskimi močmi v Bukovini, tako, da smemo zreti z neomajenim zaupanjem v bližnjo bodočnost. Na interelacijo poslanca Rakovszkya, je-li so se storili potrebni koraki glede varnosti Sedmograške pred ruskim vpadom, in če odgovarjajo resnici ruska poročila o naših velikih izgubah, se je izjavil grof Tisza: Za popolno varstvo Sedmograške so se storili vsi potrebni koraki, tako, da je Sedmograška zavarovana pred ruskim vpadom. Glede velikih naših izgub, o katerih poročajo Rusi, se sme smatrati kot ugotovljeno, da so imeli Rusi kot napadalci mno-

go večje izgube, kakor pa mi, kar je tudi razvidno iz tega, da je ustavljeno njihovo prodiranje.

Prvi korak k sklepanju miru?

Rumunski list „Dreptatea“ poroča, da je dovolila italijanska vlada zastopnikom Prusije, Bavarske in Avstro-Ogrske, da se vrnejo na svoja mesta pri Vatikanu. „Dreptatea“ sodi, da je to prvi korak k sklepanju miru; še pravilnejše pa pravi rusko uradno glasilo: do razgovorov o miru s svetovalci svetega Očeta.

En milijon glasov za mir

Švicarski listi poročajo, da se na Angleškem vršijo velika zborovanja za mir, katerih se udeležuje na tisoče ljudi. Po celi Angliji krožijo spomenice za mir, katere ljudstvo kar trumoma podpisuje. Dozdaj je zbranih že čez milijon podpisov. Te spomenice, v katerih se od vlade zahteva, naj dela na to, da se vojska čim preje konča. Delavski govornik na shodu v Bristolu je rekel: „Naš glas po miru naj bo glasnejši in močnejši kot je glas topov pred Verdunom.“

Ameriški katoličani za Irce.

Iz Londona se poroča: Trije katoliški kardinali v Združenih državah Severne Amerike so podpredsedniki društva, katero je nabralo v enem mesecu 1½ milijona dolarjev (1 dolar = 5 K), da se s to svoto podpirajo obitelji vstaških Ircev, ki so bili usmrčeni ali pa izgnani iz Irske.

Politične vesti.

Hrvaški sabor. V hrvaškem saboru so predlagali pristaši pravaške in kmečke stranke, da se po enodušni volji vsega hrvaškega naroda nagodba med Ogrsko in Hrvaško več ne podaljša, ampak da je od dne 1. julija 1916 naprej Hrvaška finančno popolnoma samostojna, da torej sama razpolaga s svojimi davki in ne tako, kakor je bilo dosedaj, da so sklepali o davkih in financah na Hrvaškem samo Madžari v Budimpešti. O predlogu, katerega je pobijala srbsko-hrvaška zveza, se je glasovalo v saboru pretečeni torek. Predlog je bil odklonjen z neznatno večino glasov in finančna nagodba med Ogrsko in Hrvaško je zopet podaljšana za eno leto.

Razdor v nemški socialdemokratski stranki. Dne 4. avgusta 1914 so se v nemškem državnem zboru tudi socialdemokratski poslanci postavili na stran vlade in se enodušno izrekli za vojno. V klubu ta-le sklep pač ni bil soglasno storjen, a javnost tega dolgo ni vedela. Toda že tedaj se je v socialdemokratski stranki začel odpor proti oficijelni politiki. Opozicija je začela stranki očitati, da se je izneverila svojim načelom in zatajila vso svojo dolgoletno načelno propagando. Opozicionalno gibanje je nastalo tudi med socialdemokratskimi poslanci. Pri vsakem glasovanju o vojnih kreditih je bilo več poslancev, ki so se ločili od večine in so glasovali proti vladi. Končno je prišlo do razpora in poslanci so se razdelili na različne skupine, pri tem pa ostali načeloma na stališču, da tvorijo le eno edino stranko. Zdaj pa se kaže, da je mogočna nemška socialdemokratska organizacija omajana v svojih temeljih in da pride do popolnega razdora, do popolne ločitve. Berolinske socialdemokratske organizacije so že od vsega začetka vojne nezadovoljne s stališčem državnih poslancev socialdemokratske stranke, zdaj pa so začele že naravnost boj proti načelstvu stranke in sploh nočejo več edinstvene socialdemokratske stranke. Ravno tako je v Bremenu in v nekaterih drugih mestih, koder imajo močne socialdemokratske frakcije. Vse to delavstvo stoji na stališču, ki ga teoretično zastopa Rosa Luxemburg, praktično pa sedaj zaprti državni poslanec Karol Liebknecht. Agitacija se vrši tajno. Razpošiljajo se takozvana „Spartacus-pisma.“ Ime teh pism je povzeto po imenu voditelja sužnjev v starem Rimu. Socialni demokratje na Nemškem so v časih oblastnega zatiranja njihove stranke, ko niso imeli ne društev, ne shodov, največ delali s pismi in dosegli so s to pisano agitacijo velikanske vspehe. Zdaj so zopet segli po tem sredstvu. Dunajska „Arbeiter-Zeitung“ priznava sama, da je vodstvo stranke v Berlinu in v predkrajih izgubilo vso zaslobo. Opozicija hoče izraziti razbitje stranke na ta način, da agitira, naj pristaši več ne plačujejo prispevkov za stranko, naj ji odrečejo vsa sredstva. V največjem berolinskem volilnih okrajih je razdor izvršen. Nedeljsko zborovanje (dne 25. junija) delegatov berolinskih socialdemokratskih organizacij se je končalo s popolnim porazom oficijelne stranke in njenih zastopnikov v parlamentu. Dosedanji eksekutivni odbor je bil odstavljen in mesto njega so bili izvoljeni sami pristaši radikalne frakcije. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki izreka poslancu Liebknechtu simpatije berolinskega delavstva.

Liebknecht obsojen. Nemški socialdemokratski poslanec Liebknecht je bil dne 28. junija zaradi poizkušene vojne izdajstva in zaradi upora zoper državno oblast pred vojaškim sodiščem obsojen na 2½ leta ječe; državljanske pravice pa mu ostanejo.

Avstrijski proračunski provizorij. Ker ne posluje, odkar traja vojska, avstrijska državna zbornica, je izšla cesarska naredba, ki določa, da je avstrijski proračunski provizorij podaljšan od 1. julija do 31. decembra 1916. Na podlagi te cesarske naredbi se vlado pooblašča, da sme pobirati davke, kakor če bi jih bila dovolila državna zbornica, za pokritje državnih izdatkov sme tudi najemati posojila. Ogrska državna zbornica in tudi hrvaški sabor zborujeta redno, v avstrijski državni zbornici so pa nastanjeni ranjenci.

Posveti v Sarajevu. Dne 24. junija t. l. predpoldne na popoldne so zborovali vladni posveti pod vodstvom skupnega finančnega ministra Körberja.

Tedenske novice.

Duhovniške spremembe. Cesar je imenoval dekana in nadžupnika v Vuzenici č. g. Alojzija Arzenšek za kanonika lavantinskega stolnega kapitelja. Č. g. Valentin Kropivšek, dosedaj kaplan v Šoštanju, nastopi 1. julija župnijo Fram. Za kornega vikarja v Mariboru je imenovan č. g. Evgen Lörger, kaplan v Ormožu. Prestavljeni so sledeči č. g. kaplani: Franc Slana iz Slov. Bistrice v Ormož, Jožef Kavčič iz Fram v Šoštanj (I. kaplan), Andrej Klobasa iz Jarenine k Sv. Jakobu v Slov. gor. Nameščena sta bogoslovniška duhovnika č. g. Martin Gorogranc kot II. kaplan v Slov. Bistrici, č. g. Martin Medved kot kaplan v Jarenini.

Imenovanje v armadi. Učitelj na Vranskem g. Rihard Pestevšek je imenovan za poročnika.

Iz južne železnice. Za nadrevidente so imenovani: Franc Haring v Ptuj, Viktor Klarman v Vuzenici, Josip Opelka, Moric Kurth, Franc Kervina, Jurij Steiner v Mariboru glavni kolodvor; Josip Mohorka, Ponikva; Ivan Lepej v Mariboru. Za revidente: Franc Pertot, Trbovlje, in Ignac Opelka v Mariboru. Za adjunkte: Franc Toplak v Mariboru; Alojzij Hail v Račju; Ivan Zapečnik v Mariboru; J. Bili v Ptuj, Karol Kofler v Ormožu, Franc Borko v Mariboru, Klemens Gašpar na Pragarskem, F. Škof na Zidanem Mostu, Franc Kaiser na Pragarskem. Za pristave: Ervin Esternik na Grobelnu, Fr. Fanel na Pragarskem, Vladimir Gomilšek v Trbovljah, Friderik Gornik v Slov. Bistrici, Stefan Jarec na Teznu, Franc Brumat na Grobelnem, Ivan Kosiček v Sevnici, Artur Herič na Pragarskem, Gabrijel Pirkmajer v Hrastniku, Albin Weber in Alojzij Majer v Slov. Bistrici, Aleksander Taxenbacher v Grobelnem, Franc Hrska v Grobelnem in Rudolf Hacon v Zidanem Mostu.

Iz poštne službe. Poštni nadoficijal Luka Kolenc v Mariboru, glavni poštni urad, je premeščen na mariborski kolodvorski poštni urad, istotako poštni pristav Norbert Opolcer; poštna oficijantinja Matilda Ferencak v Brežicah je premeščena v Konjice; poštni nadoficijal Jurij Mühlbacher v Mariboru je stopil v stalni pokoj.

Šolske kuhinje. V mariborskem okraju imamo 27 šolskih kuhinj, v slovenjebistriškem okraju 10.

Sprejem v prvi razred c. kr. gimnazije v Mariboru za leto 1916/17. V p i s o v a n j e se vrši do dne 1. julija pismeno, ako se vpošlje na gimnazijsko ravnateljstvo krstni list in zadnje šolsko spričevalo, dne 2. julija pa osebno v pisarni tega ravnateljstva, Elizabetina ulica, št. 16 I. nadstropje, levo, od 10.—12. ure. S p r e j e m n i i z p i t i sami se vrše dne 3. julija točno ob 10. uri dopoldne istotam. V j e s e n i bo vpisovanje za ta red dne 15. septembra; izpiti dne 16. septembra.

Zoper narodno hujskanje. Nedavno je izdalo bavarsko ministrstvo za uk in bogočastje na vse učne zavode odlok, v katerem poziva učiteljstvo, naj vpliva na mladino v tem smislu, da se napravi konec slabi navadi psovovanja naših sovražnikov. V dotičnem odloku pravi ministrstvo, da se mora navajati mladina k temu, da se izpodbuja ob velikih činih nemškega ljudstva, ne da bi se pri tem podžigala in hujskala k sovraštvu in k nestrpnosti do drugih narodnosti, po svetopisemskem reku: Ljubite svoje sovražnike. Čeprav nimamo vzroka, da bi ljubili svoje sovražnike, ki sami oznanjujejo sovraštvo zoper nas in ki so zakrivilo to svetovno vojno, zahteva vendar plemeniti človeški čut, da se sovraštvo ne poplačuje s sovraštvom. Pred vsem bi se moralo odvrnati našo mladino iz vzgojevalnih vzrokov pred onečašujočimi izbruhi sovraštva. Tudi pri nas bi bilo umestno, če bi se izdal sličen odlok, kakor na Bavarskem, zlasti bi naj odrasli v pričo mladine ne dajali slabega vzgleda s svojimi izbruhi sovraštva napram drugim narodnostim.

Uboga slovenščina! „Centrala za krmila na Dunaju“, torej zavod, ustanovljen po državni oblasti, je razposlal po vsej Avstriji navodila, kako naj se nabirajo in pripravljajo hrošči za krmo. Tako okrožnico v slovenskem (?) jeziku so dobila tudi vodstva slovenskih ljudskih šol. In ta okrožnica pravi dobesed-

no: „Nalovni hrošči so takoj sveži (živi) za perutnino in svinje krmiti samo pri svežem krmenju lahko dobijo svinje geiste, zato bode se tukaj bolj priporočalo jih sušiti; k sušenju hroščev zadostuje vsaka peč (krusna peč) ... Denac kise je dobil na ta način se mora preračunati koliko so bili stroški napr. drva prisusenju ali kolen, posem tresaci i. t. a. Posebno se more Gledati do dobi učitelj 1-3. otroci pa 2-3. dohodkov ... koliko imajo suhih hroščev“ ... Okrožnica navaja taka-le imena hroščev: „Junihrošč, Gnojihrošč, Rozenhrošč, marinhrošč, Letalihrošč“ ... Mislimo, da bi pri tej centrali za krmila na Dunaju pač lahko dobili kakega človeka, ki bi znal slovenski, da bi se naš jezik ne mrcvaril tako strašansko in neusmiljeno!

Odlikovanje Slovencev na dunajski akademiji upodabljačih umetnosti. Profesorski kolegij je podelil ob priliki razstave ob sklepu leta Slovincem sledeče nagrade: četrtoletniku kiparju g. Ivanu Povirku od Sv. Križa pri Moravčah Gundelovo nagrado, tretjeletniku kiparju g. Valentinu Kos iz Češnjic pri Moravčah Neulingovo nagrado in Fügnerjevo srebrno svetinjo ter prvoletniku slikarju g. Gojmiru Antonu Kos iz Gorice nagrado za najboljšo portretno študijo in nagrado za perspektivno risanje.

Boj za ljudsko šolo. Nemške učiteljske organizacije na Koroškem, Štajerskem in Češkem zahtevajo podražavljenje ljudske šole, kar pa odklanjajo nižjeavstrijski, moravski in šlezjski nemški učitelji. Zveza čeških učiteljskih društev je zavzela to stališče: „Podražavljenje ljudske šole je v prvi vrsti gospodarsko vprašanje in to ne bo tako lahko po vojni, ko bodo na vse strani odločevale gospodarske razmere. Drugič: kar država zahteva od ljudske šole, ji daje ta brez ugovora, ne da bi bila dolžna šolo vzdrževati. Ti dve dejstvi bosta gotovo odločili, da se država ne bo odločila za podražavljenje ljudske šole in da bo agitacija nemških tovarišev brez uspeha. Od češke strani so stremljenja po podražavljenju ljudske šole vedno zavračali, ker bi naša narodna avtonomija izgubila kos svojih lastnih tal. Tudi javno časopisje je odklonilo sedanjostno agitacijo nemškega učiteljstva. A gotovo je, da se bo to vprašanje rešilo neke drugje in da bodo glasovi čeških zastopnikov tudi nekaj veljali.“ S stališča obmejnih Slovencev je podražavljenje ljudske šole le želeti. Češki Nemci imajo o tem drugo stališče, ker imajo svoj deželni šolski svet, torej svojo lastno avtonomijo.

Poljske legije. „Gazeta Radomska“ zavrača opevovano glasovo, raztreseno potom Rusov v nepristranskem časopisju, češ, da so se v zadnjih bojih poljske legije Rusom udale. Poljske legije so se borile proti Rusom — kakor pripovedujejo ranjeni častniki legijonaši — z nevstrašno hrabrostjo in jim zadale velikanske izgube. O kaki predaji ne more biti niti govora, podobne vesti so le ruske izmišljotine — mahniacije.

Pojemanje poljskega prebivalstva. Ko so se mesta poljskega kraljestva po groznih bojnih viharjih nekoliko umirila, so začeli polagoma sestavljati bilanco izgub poljskega prebivalstva. Stevilke, dosežaj dognane, kažejo dokaj večje pojemanje, kakor se je izprva mislilo. „Kuryer Warszawski“ je prinesel začasno nekoliko števil iz ozemlja, ki so ga okupirali Nemci. Mesto Zawierec je imelo v miru 47.000 prebivalcev, danes jih pa šteje nekaj čez 20.000. Iz Pultuska je odšlo 6000 prebivalcev. Pred vojsko jih štel 20.000, zdaj jih ima komaj 14.000. V Lomži je bilo pred vojsko 27.000 prebivalcev, sedaj so jih pa našli le 18.000.

Šolstvo v helmskem ozemlju. Kakor znano, je malo pred vojno ruska vlada odrgala helmsko gubernijo od poljske celote in jo priklopila upravi „ruskega cesarstva“. Avstrijska uprava je to rusko nasilnost zopet popravila in helmsko ozemlje zopet priklopila Poljski. „Glos Lubelski“ objavlja zanimivo statistiko poljskega šolstva v helmskem ozemlju. V 13 občinah, ki obsegajo 250 vasic, se nahaja že zdaj 51 šol, v katerih poučuje 56 največ ženskih učnih moči. Učencev je 2500, to je povprečno na vsako šolo po 50. Šole vzdržuje „Meščanski odbor“. Učeca se mladež prispeva po 1 rublju na mesec.

Za novega rektorja češke univerze v Pragi je bil izvoljen letos profesor dermatologije dr. Janovsky. Teologična fakulteta je podala protest, ker univerza že 10 let ni izvolila nobenega teologa za rektorja in se volitve ni udeležila.

Razstava ženskih ročnih del in generalni polkovnik pl. Borojevič. Učenke mestne slovenske osemrazredne dekliške ljudske šole pri Sv. Jakobu v Ljubljani so na slavnostno otvoritev razstave ženskih ročnih del povabile tudi armadnega poveljnika, generalnega polkovnika pl. Borojeviča. Nato so dobile naslednje brisrsko slovensko pismo: „Ljube moje mlade gosodičice! Zelo in odkritosrečno me je razveselilo, da ste me povabile k slavnostni otvoritvi razstavi ženskih ročnih del, ki jo priredi vaš zavod. Srčno rad bi sledil vaši želji ter prisostvuje otvoritvi te lepe razstave občudoval Vašo marljivost in Vaša dela, ko bi mi le bilo mogoče; toda, žalibog, mi razmere ne dopuščajo, odstraniti se od armadnega poveljstva. Najboljše moje želje spremljajo Vaše podjetje. Želim iz vsega srca, da bi bila dela Vaše neutrudljive pridnosti in Vašega priznanja vrednega prizadevanja deležna najlepšega uspeha. — Vojna pošta št. 305, dne 12. junija 1916. — Borojevič Ir.“

Slovensko planinsko društvo naznanja na vprašanja, da so odprte in oskrbovane kočje v Kamniški Bistrici, na Veliki planini in na Kamniškem sedlu. Dijaki imajo prosto prenočnino le, ako oddajo pri vstopu v kočjo tozadevno izkaznico od osrednjega odbora.

Hrvatska centrala denarnih zavodov se je ustanovila te dni v Zagrebu. Šteje 93 hrvatsko-slovenskih denarnih zavodov. Predsednik je dvorni svetnik Vladimir Krešić.

Uradni seznam vojnih vjetnikov. Vojno ministrstvo je izdalo drugi seznam onih vjetnikov, katerih čete ali doma ni bilo mogoče dognati, ker so društva Rdečega križa v sovražnih državah poslala netočne in pomanjkljive podatke o njih. Seznam obsega 143 strani in na njih po abecedi 10.000 imen. Seznam stane 36 vinarjev in se dobi v državni tiskarni, Dunaj, I., Seilerstätte 24. Sicer pa oskrbuje sezname vsaka knjigarna. V seznamu najde marsikdo koga, o komur je že obupal.

Gospodarske novice.

Radi rekviriranja živine na Štajerskem sta se mudila v imenu deželne odbora na Dunaju deželni glavar ekscelenca grof Attems in deželni odbornik g. dr. Karl Verstovšek. Skupno sta posredovala v vojnem, poljedelskem ministrstvu in pri ministrskem predsedniku in zahtevala, da se Štajerske hujše ne obremenijo, kakor drugih kronovig in da se število zahtevane živine skreči, ker take svote dežela ne more oddajati. Tudi se je prosilo, da se uredijo enake cene za vse kronovine; kako pridejo Štajerci do tega, da bi oddajali živino bolj poceni, kakor Čehi ali pa Madžari. Pričakovati je v kratkem vsaj nekoliko izprememb.

500 g žita za osebo. „Wiener Zeitung“ priobčuje odredbo notranjega ministrstva z dne 25. junija 1916, zahtevajočo ureditev vporabe žita in mlinskih izdelkov. Po tej odredbi smejo pri žetvenih delih neposredno zaposlene osebe do dne 1. oktobra 1916 na dan porabiti 500 g žita ali iz istega napravljene mlinske izdelke.

Pet dni v tednu brez mesa. Vlada namerava določiti pet dni v tednu, ob katerih bo prepovedano prodajati meso. Nadalje namerava vlada določiti v tednu tri dni, ob katerih bo vporaba masti za jedila prepovedana.

Koprive. Zelo so povišali letos po zimi koprivo. Mislili so iz nje dobiti nadomestilo za ameriški bombaž, ki ga Anglež ne pusti k nam. Ta ponižna kopriva ima najboljšo vlakno. Sejte, sadite, ohranite je veliko, da ne bomo razčepani hodili! Tako se je svetovalo. Na Kranjskem so nekateri poskusili saditi koprive. Njive so izorali, vse prebrnali in zavalali, da bi morala rasti. Toda, kje seme dobiti? Nobena trgovina ga ne prodaja. Nabirali so torej male koprive ob plotovih in zidovih ter jih posadili kakor mlado peso v rodovitno zemljo. Toda spak ni hotel rasti. Ta hudomušna kopriva je kakor zanikaren prašiček, ki le vodo pije in gnojnico žre, močne krme pa ne mara. Kopriva hoče ostati kakor pastorka pri plotovih in zidovih. V najboljši, pognojeni zemlji ni hotela rasti. Zdaj so svetovali, naj bi jo nasadili ob nerodovitnem svetu, zlasti ob železniških tirih in onih mejah ob železnicah. Koliko milijonov plemenite rastline bi rastlo in milijone kg koprivnine bi imeli za obleko.

Vojaska uprava bo plačala za 100 kg posušenih koprivnih stebel 6 K. Vojak, ki zbere 100 kg kopriv, dobi darilo 2 K. Koprive se ne smejo izpuliti, ampak pri tleh odrezati. Ko se perje osmuka, se koprivina stebela razgrnejo na travniku in se jih pusti ležati, dokler niso popolnoma suhe. Kadar so suhe, se naznani okrajnemu glavarstvu, da se jih odvzame.

Nizozemska prepovedala izvoz železa, Nizozemska je prepovedala izvoz železa in tračnice.

V Nemčiji so vnovič zvišali cene za papir, in sicer že četrtič, odkar traja vojska. Zvišanje znaša za 100 kg časnikarskega papirja 10 mark, za vsak drug papir pa 12 mark. To 25odstotno zvišanje cen je veljavno od 1. julija.

Dopisi.

Maribor. Ravnatelj na tukajšnji deški šoli IV, Alojzij Sedlaček, je obhajal 40letnico službovanja na tem zavodu: ob tej priliki mu je izrekel mestni šolski svet pohvalno priznanje. — Dne 26. junija je umrl v 58. letu svoje starosti uslužbenec južne železnice Josip Gugnigar.

Sv. Jurij ob Ščavnici, Povodom smrti svoje ljubljene žene je podaril g. A. Čeh, sedaj bivač v Mariboru, za uboge učence duhovske šole 10 K. za koji blagi dar se šolsko vodstvo Sv. Duh v imenu revnih učencev darovatelju prav prisrčno zahvaljuje.

Dramlje. Tukaj je umrl dne 19. junija, občešpovani posestnik Jurij Aužner v 80. letu svoje starosti. Blag mu spomin!